UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 767. Sedes Vacat. Const. Copr. Imp. Annus 27.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

doro Epiſcopo Hieroſolymitano & Coſma Alexadrino, atque Theodoro Antiocheno, auctor eſt Hadrianus in epiſtola ad Carolum Magnũ, de qua agemus inferiùs, cùm erit ſermo de Cōcilio Romano ſub Stephano, vbi eadem epiſtola Latinitati donata lecta fuit.

Quod autem ad quæſtionem ſpectat, quæ dicitur inter Græcos & Latinos in hac Synodo agitata de ſanctiſsima Trinitate, quænam iſta fuerit, Ado Viennenſis docet, nimirũ fuiſſe de proceſsione Spiritus ſancti, num videlicet dici poſſet, ipſum à Patre Filioq; procedere. Vides Lector, quo tempore & à quibus Græcis eiuſmodi quæſtio primũ inſtituta & agitata, nēpe ab impijs Iconoclaſtis: Quòd enim Occidentales plurima in Conſtantinum, eiuſque ſectatores obijcerēt, præſertim ea quæ ſpectarent ad ſacrarũ imaginum cultum; illi contrà, Latinis quod adiecisſent ad Symbolũ ea verba, FILIOQVE, vitio vertebant. Videant igitur ſchiſmatici Græci dum Latinos impugnant, ſe cauſam agere improbandi Cōſtantini Copronymi, qui, ipſorum etiam ſententiā omni ex parte fuit impius & ſceleratiſsimus Hagiomachus.

IESV CHRISTI
Annus 767.

SEDES VACAT. CONST. COPRO. IMP. Annus 27.

I. ADEST annus ſeptingenteſimus ſexageſimus ſeptimus Redemptoris, quintā Indictione notatus, quo Paulus Papa vbi ſediſſet annos decem & menſem vnum, moritur vigeſimanona Iunij. De cuius rebus geſtis opulentiorem tibi, Lector, appoſuiſſemus menſam, ſi epiſtolas ab eo ſcriptas ad Pipinum Francorum Regem & alios reperire potuiſſemus, quarum dumtaxat argumēta ſummatim præſtricta & recenſita vidimus à Panuinio in vitis Romanorum Pontificum, eaſque integras haberi in Vaticana Bibliotheca teſtatur: verum eaſdem diu quæſitas minimè inuenire valuimus, vt eas vel furto vel alio aliquo modo inde ſublatas exiſtimemus. Cæterũ nihil eſt, quod eius fides poſsit in ſuſpicionem adduci, cùm & earumdem totidem numero argumenta pariter recitent Nouatores: qui pertæſi prolixitatem atque multiplicitatem pariter, ſed magis veritatem, non ipſas integras, ſed ipſarũ argumenta tantummodo edidere; quæ ſi non ſimul congeſtæ, ſed per annos ſingulos, quibus ſunt datæ, digeſta fuiſſent, non faſtidium vel nauſeam legentibus attuliſſent, ſed maximam voluptatem: vtpote, quod ex eis epiſtolaris hiſtoria, quæ cæteris veritate & ſinceritate præſtat, ignota hactenus, foret egregiè concinnata: quod nec tu negabis, cùm earumdem argumenta perlegeris, quæ hîc ſubijcimus, ne ieiunum penitus dimittamus, quem opiparā menſā (quod optaſſemus) excipere non conceditur. Sed & ex his quiſque intelligat, & fateatur, licèt inuitus, quàm benè & optimè de Eccleſiaſticis antiquitatibus mereatur, qui non fragmenta, vel argumēta reddat epiſtolarum, ſed ipſas integras edat non ampliùs perituras, cùm ſic earum perpetuitati benè conſulat, dum eas in Archiuo recondēs, conſecranſque immortalitati, conſeruet poſteris integras. Primæ igitur epiſtolæ & aliarum deinceps argumenta ſic ſe habent:

II.
1. *Paulus Papa Pipino Regi obitum Stephani fratris & ſuam ordinationem exponit: indicat ſe in amicitia ab eodem Stephano inita cum Francis perſeueraturum; petit vt idem præſtet.*
2. *Monaſterium ſancti Silueſtri cum tribus alijs vicinis donat Pipino, quæ à Carolomanno monacho fuerant Zacharia Papa conceſſa.*
3. *Gratias agit Pipino pro defenſione cōtra inſidiatores; & pollicetur ſe curaturum, vt monachi Carolomanni pſalmodiam diſcant.*
4. *Marinum presbyterum iubet Epiſcopum creari, vt à conſilijs Sedis Romanæ contrarijs auocetur.*
5. *Gratulatur Pipino de incolumitate, ac Legatos ſuos nondum Conſtantinopoli reuerſos eſſe indicat.*
6. *Gratias agit pro exaltatione S. R. E. indicat fiduciam ſuā poſt Deum in fortiſsimo Regis Pipini brachio exiſtere: & petit vt ad ſe Legatum mittat, per quem poſsit ei aperire Græcorum conſilia & inſidias.*
7. *Monachum ei à Coſma Alexandrino Patriarcha miſſum commendat.*
8. *Imperatorem Græcum in armis eſſe, & Rauennatem Exarchatum & Romam recuperare velle narrat; ac ab eo auxiliũ contra Græcos implorat.*
9. *Exponit ſe Rauēnæ cum Deſiderio locuturum, & paraturum quæ ad defenſionem contra Græcos neceſſaria eſſent.*
10. *Purgat ſe de crimine obiecto: quaſi dixiſſet Pipinum non valere auxilium præbere Romanis in anguſtia cōſtitutis. Et de Marino facit poteſtatē, vt ſtatuat quid velit. Petit auxilium pro Rauennatium defenſione.*
11. *Eum de ipſius valetudine percontatur: quia ab amicis neſcio quid rumoris aduerſi de eius ægritudine ſparſum fuerat.*
12. *Narrat de Beneuentanorum iniuria: petit vt Pipinus litteris eos increpet: Et ſi nolint parere, vt conſentiat in expeditionem contra eos inſtitutam.*
13. *Gratias agit pro defenſione Eccleſiæ: de pace inter ſe & Deſiderium conſtituta narrat: ac poſtulat, vt obſides Deſiderio reſtituat, quo & ipſe Vrbem Forum Cornelij recipere poſsit.*
14. *Litteras proditorias Sergij Rauennatis Epiſcopi mittit, & petit auxilium.*
15. *Per VVilfardum Corepiſcopum, quem Pipino exemplo fratris Stephani cōmendat ſcribens: in litteris laudes Pipini & gratiarum actiones pro defenſione ſanctæ Dei Eccleſiæ continentur. Auxilium contra Longobardos, quòd ſanctæ Dei Eccleſiæ iuſtitias minimè redderent, poſtulat. Item pro ſabanio miſſo, in quo Pipini filia ex ſacratiſſimo fontis lauacro abluta, ſuſcepta fuerat gratias Pōtifex agit: quem celebratis Miſſarum ſolemnibus magnā iucunditate, aggregatā populi multitudine infra aulam ſacrati corporis beatæ Petronillæ, quæ pro laude æternâ, memoria nominis Pipini cōſecrata erat, ſuſcepiſſe ſe ſcribit. Adijcit ſe indeſinenter laborare, vt Sergius Epiſcopus ſuæ reſtituatur Eccleſiæ.*
16. *Ad Pipinum & omnes Francos, per * Fardum & ſocios eius, in qua continentur laudes vberrimæ. Item de Legatis Græcorum ad Regem in Francia morantibus, & de Gregorio Epiſcopo, & Petro presbytero.* *Fulradum.
17. *Pipino indicat ſex Patricios cum CCC. nauibus Conſtantinop. Romam venturos eſſe, & poſteà in Franciam ad Pipinum profecturos. Quæritur Deſiderium iuſtitias ſanctæ Dei Eccleſiæ, quas coram Legatis Pipini facere promiſerat (quod pollicitus fuerat) non adimpleuiſſe, quinimmò cum Romanos iniurijs plurimis affeciſſe deplorat.*
18. *Continentur gratiarum actiones & vberrimæ benedictiones pro vita & incolumitate eiuſdem Pipini, Caroli, & Carolomanni nobiliſsimorum filiorum eius: multis adhortationibus contra Lōgobardos auxilium flagitans. In embolio adiuncto præceptum, quod Marino presbytero de titulo Chryſogoni dedit, & de libris quos Pipino tranſmiſit, continetur.*
19. *Pipino per Georgium Epiſcopum. Gratiarum actiones pro defenſione ſanctæ Dei Eccleſiæ continet. In embolio poſtulat vt Pipini filium, qui ei tunc natus fuerat, ex ſacro baptiſmatis fonte excipere mereatur.*
20. *Petro presbytero ad eumdem dedit continētem quaſdam laudes eius, quòd Romanam Eccleſiam ab hæreticis defenderit. Poſteà acta Remedij Epiſcopi & Andegarij Comitis narrat, qualiter iuſtitias beati Petri Apoſtolorum principis apud Deſiderium Regem ex parte receperit, & quòd reliquas iuſtitias facere pollicitus ſit, cum obteſtatione, vt ſi Deſiderius iſtas neglexerit, Pipinus illum, ſicut Stephano Papa & eius germano, & ſibi promiſerat, cogeret.*
21. *Ad Pipinum per VVilharium Epiſcopum, Dodonem, & Valchardum: In qua gratiarum actiones cum adhortationibus vt Pipinus pro defenſione pugnare pergat. Papa de ſua conſtantia erga Pipinū multa recitat, ſcilicet quòd nullo fauore aut terrore ab eius caritate ſeparari poſsit. Indicat ſe poſt Deum, eius Genitricem, & beatos Apoſtolos, in nullo quàm Pipino maiorem habere fiduciam.*

22. *Pipino gratias agit, quod Legati Ioannes ſubdiaconus, Pamphilus Abbas, & noſter defenſor Regionarius S.R.E. cum Imperialibus Legatis ab ipſo Pipino honorificè ſuſcepti eſſent. Refert item gratias, quòd ſibi omnia indicauerit, quæ cum Imperatore Conſtantinopolitano acta fuerant: valdè eum laudat & commendat.*

23. *Per Ioannem ſubdiaconum & Abbatem atq; Petrum primum defenſorem. Gratiarum actiones vberrimas & benedictiones continet de firmo atq; incommutabili pollicitationis verbo. & magna perſeuerantia Pipini in cauſis Apoſtolicis, cum admonitione vt ita pergat, Pipinum Dauidi comparat.*

24. *Ad duas Pipini epiſtolas reſpondet, quarum alteram Pipinus per Petrum primum defenſorem miſerat, alteram per Vuitmarum & Gebertum Abbates atq; Hugbaldum virum illuſtrem. Eſt eiuſdem argumenti cum proximè præcedenti, niſi quòd quædam adijcit de Longobardis, quòd quaſdam S. Petri iuſtitias reddiderint, quaſdam non, & nunc priores redditas iterum inuadere conentur. Quare Pipini auxilium cōtra ipſos implorat.*

25. *Gratias agit pro defenſione Eccleſiæ, cum adhortatione ad Pipinum, vt pergat omnimodam S.R.E. exaltationem facere. De ſuo erga Pipinum amore, & quòd nihil ſine eius voluntate facere velit, largiſſimè promittit. Pro monaſterio in Soractis monte à Pipino ſibi donato gratias agit.*

26. *Per Georgium Coepiſcopum, Stephanū presbyterum, vnà cum Radberto, Pipini Legato miſſos. Prolixè de Longobardorū crudelitate ac malitia queritur: indicat ſe ſuis Legatis ad eū dediſſe literas, in quibus peteretur dimiſſio obſidum Deſiderij Regis in Francia detentorum: idq; ideo factum, vt per Longobardiam ipſe proficiſci tutò poſſet: aliàs ſe id ipſum non petijſſe. Hortatur Pipinum & vehementer obteſtatur, ne illos dimittat: ipſum Deſiderium conſtringat, & ad reſtitutionem omnium bonorum beati Petri cogat, vt in aduētu Domini ſicut radiantiſſimus ſol lucere mereatur. In* embolo adiuncto munuſcula quædam Pipino mittit.*

*embolio

27. *Per Andream & Gundricum Pipino legationē mittit: In qua gratiarum actiones continentur, cum petitione & adiuratione de auxilio contra Longobardos mittendo.*

28. *Scripſit epiſtolas tres ad Carolum & Carolomannum: in quibus hortatur eos vt maiorum veſtigijs inſiſtentes, fidem Deo & beato Petro præſtent, & Eccleſiam Romanam defendāt & exaltent.*

29. *Scripſit etiam epiſtolam ad cunctum exercitum Regni Francorum: In qua gratias & benedictiones pro fideli opera ſibi & B. Petro præſtita eis impertit, hortatur eos vt in ſeruitio S.R.E. perſeuerent, ac pro ea viriliter decertent.* hactenus Pauli epiſtolarum argumenta.

III. PAVLI PP. RES GESTÆ.

Cæterùm præter hæc, & alia quæ dicta ſunt ſuperiùs ſuis certis locis hęc haud anno certo notata Anaſtaſius habet: *Hic,* inquit, *fecit nouiter Eccleſiam infra hanc ciuitatem Romanam in Via ſacra iuxta templum Romæ . . . in honorem ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, vbi ipſi beatiſſimi principes Apoſtolorum, tempore quo pro Chriſti nomine coronati ſunt, dum Redemptori funderent preces, & propria genua flectere viſi ſunt impreſſerunt genua ipſa in eo loco, vbi vſq; hactenus in teſtimonium omni in poſterum venturæ generationi, in quodam firmiſſimo ſilice eſſe oſtenduntur deſignata.*

IV. PAVLI PAPÆ OBITVS.

At in Eccleſia beati Petri Apoſtoli foras muros huius ciuitatis Romanæ in Vaticano videlicet, *nouum Oraculum ſiue Oratorium in honorem ſanctæ Dei Genitricis conſtruxit iuxta Oratorium ſancti Leonis Papæ. ſecùs fores introitus ſanctæ Petronillæ atq; Andreæ Apoſtoli, muſiuo ac diuerſis metallis eum adornās, vbi & effigiem ſanctæ Dei Genitricis in ſtatua ex argento deaurato fecit, quæ penſat libras centum, in quo Oraculo & ſepulturam ſibi conſtruxit.*

Hic dum in Eccleſia beati Pauli Apoſtoli æſtiuo tempore pro valido caloris feruore demoraretur, corporali præoccupatus ægritudine illic vitam finiuit, vbi & ſepultus eſt; illic ferè trium menſium ſpatio poſt corpus eius humatum permanſit ſunus. poſtmodum verò congregati Romani ciues & aliæ nationes eius corpus per flumen Tiberis tranſportātes ad beatum Petrum cum pſalmodiæ honore deportauere, & in præfato ab eo conſtructo Oraculo eum ſepeliere. Hic fecit ordinationem vnam per menſem Decembrem, creans presbyteros duodecim, diaconos duos, Epiſcopos per diuerſa loca numero. . . . . Ceſſauit Epiſcopatus eius annum vnum & menſem vnum. hucuſque Anaſtaſius. Sed quomodo illa ſe habuerint, & quæ interceſſerint impedimenta, vt tamdiu legitimo Paſtore vacarit ſedes, idem auctor narrat in rebus geſtis Stephani Papæ eiuſdem Pauli Pontificis ſucceſſoris his verbis:

Dum verò prædeceſſor eius domnus Paulus pro aſſiduitate ſeruoris æſtiuo tempore in Eccleſia beati Pauli demoraretur, & valida ibidem ægritudine præoccuparetur, de qua & vitam finiuit, [illegible] noctuq; idem beatiſſimus Stephanus in eiuſdem ſui prædeceſſoris perſeuerans ſeruitio, nullo modo ab eius lectulo, donec ſpiritum emitteret, receſſit.

At verò Paulus Papa in ægritudine poſitus cùm nondum [illegible] ſpiritum exhalaret illico Toto quidem Dux Nepeſinæ ciuitatis [illegible] dem habitator cum ſuo germano Conſtantino, Paſſiuo, & [illegible] le, aggregantes tam ex eadem Nepeſina ciuitate quamq; ex [illegible] Tuſciæ ciuitatibus multitudinem exercitus, atq; [illegible] rum, ingredientesq; per portam beati Pancratij hanc Romanam Vrbem, atq; in domo antedicti Totonis armati aſſiſtentes, elegere ibidem ſubitò Conſtantinum fratrem eiuſdem [illegible] ſum exiſtentem: quem cum armis plurimi [illegible] Lateranenſe Patriarchium introduxerunt, & [illegible] lentes cum eo in Vicedominio, continuò [illegible] compulere eum orationem clericatus ſibi dari Conſtantinum; ipſe verò omninò hoc renuebat facere, [illegible] in terram proſtrauit ſe pedibus ipſius Conſtantini, adiurans eum [illegible] ita diuina myſteria, vt locum daret, & ab eiuſdem impiæ præſumptionis propoſito recederet, ne per eum talis nouitas [illegible] in Eccleſia Dei fieret. Et dum huiuſcemodi adiurationis profuſſet verba, concitati plurimi ex ipſis malignis, qui eandem [illegible] lectionem fecerant, inſurgentes ſuper eum atq; [illegible] nantes ei, à quibus ipſe timore correptus [illegible] tribuit, & ita clericus effectus eiuſdem [illegible] Lateranenſe Patriarchium. Agebantur iſta per Totonem Ducem voluntate & conſenſu Deſiderij Regis Longobardorum, vt conſtat ex epiſtola Hadriani Papæ, de qua inferius [illegible] git verò Anaſtaſius.

V.

*Alio verò die, illuceſcente ſecunda feria ſubdiaconus atq; diaconus ab eodem Epiſcopo in Oratorio ſancti Laurentij [illegible] lem Patriarchium contra ſanctorum canonum inſtituta [illegible] ratus eſt, ſicq; vniuerſum populum ſibi ſacramentum præbere [illegible] it, & adueniente Dominico die, rurſus [illegible] um exercituum in baſilicam beati Petri properans, [illegible] ab eodem Georgio Epiſcopo Præneſtino & alijs duobus Epiſcopis, Euſtrathio Albanenſe & * Citonato Portuenſe conſecratus, [illegible] per annum ſpatium & menſem vnum Sedem Apoſtolicam [illegible] detinuit.* quomodo autem qui per vim ingreſſus eſt, per vim pariter ſit ſublatus, dicemus anno ſequenti, [illegible] gerit.

VI.

Modò autem exitum Georgij Epiſcopi Præneſtini eius ordinator ab eodem Anaſtaſio [illegible], quem ſubijcit: *Antedictum verò Georgium Epiſcopum Præneſtinum, [illegible] diaconem & Pontificem conſecrauit, non poſt multos dies [illegible] crationis ipſius Conſtantini valida ac peſſima ægritudine [illegible] patus, immobilis factus eſt, & poſteà Miſſarum ſolemnia [illegible] celebrauit: eius enim dextera manus aruit atq; [illegible] etiam nec ad os ſuum afferre valuit, ſicq; [illegible] tam finiuit:* hæc de primo ordinatore Georgio [illegible] Deus ſigna, ne quis exiſtimaret excuſare poſſe [illegible] ad imponendam manum ſuper inuadentē Apoſtolicam Sedem, ſed teneri quęlibet millies vitam prodigere [illegible] tam immane ſcelus patrare. Cæterùm Conſtantinus [illegible] dopapa, quòd ſciebat ſuam ordinationem [illegible] penitus labefactari, & reddi irritam, potius [illegible] eam ſuffulcire conatus eſt: Nam & conſilio [illegible] proximorum Epiſcoporum, qui ex eius ſententia [illegible] metuq; miſcētis, probauère eius electionē, Pontificem [illegible] ſi conuctus poſteà à Stephano Papa, [illegible] ſumus) penitus irritus redditus eſt & nullius auctoritatis.

VII.

Verùm idem Conſtantinus Pſeudopontifex, vt [illegible] ſuã, cathedra peſtilentiæ ſtabilire poſſet, ipſo [illegible] ſtatim initio duas epiſtolas ſcripſit ad Pipinum. In quarum prima Pauli obitum exponit, ſeſque inuitum & [illegible] eſſe ſubrogatū: petit vt amorem & fidē ſibi ſeruet, [illegible]

erga ſucceſſores, eique librum mittit de rebus geſtis Sanctorum.

In poſteriore iterum queritur, ſe vi à multitudine manu iniectâ Pontificem factum, petitque vt Pipinus Eccleſiæ agat Defenſorem, ne de ſe credat maleuolis. Indicat quoq; Conſtantinum presbyterum à Theodoro Hieroſolymitano & alijs Synodicam attuliſſe de cultu imaginum, quam Græcè & Latinè ei mittit, vt qualis feruor in Orientalibus Eccleſijs pro imaginum conſeruatione ſit, cognoſcat. In pagina infertitia petit, vt Georgium Epiſcopum, Martinum & Petrum presbyteros, à Paulo ad ſe Legatos remittat ad ſuos: Rogat poſtremò, ne deſinat Eccleſiam Romanam tueri. Iſta ſunt argumenta Pſeudopapę epiſtolarum ex eodem quo ſuprà in Paulo dictum eſt, codice Vaticano accepta. Cæterùm quod ad Synodicam à Theodoro Patriarcha Hieroſolymorum miſſam Romam de cultu ſanctarum imaginum ſpectat, ne putes eam ad ipſum Conſtantinum Pſeudopapam miſſam fuiſſe, ſed potiùs ad Paulum Papam, quem Legati venientes Romam repperêre eſſe defunctum, quod teſtatur Hadrianus Papa, vt inferiùs ſuo loco dicetur.

VIII. Sed quid intereà in Oriente? Vbique luctus, vbique dolor, tam in Occidente quàm in Oriente: laborat Occidens Orthodoxorum (vt vidiſti) compluriũ factioſorum proterula Romanam Eccleſiam infeſtantium: Qui dum ſancto corpori monſtruoſum ſtudent caput apponere, factum eſt, vt ſine viſibili capite, miſerando modo, hoc anno, poſt obitum Pauli aliquamdiù perſeuerârit Eccleſia: Laborat & Oriens, crudeli perſecutione hęretici Imperatoris, Sanctorum cædibus horret. Hoc enim anno inter alios inſignis ille ſanctiſſimus Stephanus Auxentianus glorioſiſſimè martyrium conſummauit die vigeſimaoctauâ Nouẽbris. Quæ autem illa præceſſerint, ex eiuſdem martyrij Actis quàm veriſſimis hic ſunt reddẽda, iungendaq; illis, quæ de ipſo, anno ſuperiori, ſunt recitata de Prætoriano carcere, vbi cum alijs trecentis & quadraginta duobus egregijs Confeſſoribus detentus tenebatur incluſus, poſt igitur illa quæ de eo & alijs ſunt enarrata, ſubijciuntur iſta de præmiſſa iam antè conſummatione martyrij.

IX. *Non multi dies interceſſerant, cùm ipſe ſuam à terra ad Deum migrationem animæ oculo proſpiciens, quadrageſimo ante mortem ſuam die præclaram illam mulierem, illam inquam hoſpitalitatis laude florentem, ac nouam* Iſſanlulam, atque eorum qui in vinculis erant miniſtram accerſit, ad eamq; his verbis vtitur: Tuæ ergame hoſpitalitatis fructum velim tibi cum fœnore Chriſtus rependat. Benè enim mihi, atque vt ipſi gratum eſt, miniſtraſti, ac me recreaſti. Deinceps autem ad quadraginta vſque dies profundum metuum ſe verſari, ac memet excutere cupio. Peto igitur abs te, vt panem eum & aquam, quæ ad me afferre conſueueras, per hos dies ne afferas. Vt autem eo nomine mœrentem eam vidit, atque huiuſce rei cauſam ſcire cupientem: Nouî, inquit, mihi vitæ finem imminere: ac proptereà monaſticæ exercitationis rigorem etiam atque etiam intendere geſtio. Ceſſit his auditis hoſpitalis illa ac præſtantiſſima mulier.*

Per omnes itaq; noctes & dies non deſinebat vir ſanctus patres eos quos carceris ſocios habebat, monere, docere, ſalutaribus præceptis erudire, atq; id efficere, vt toto penè nocturno tempore in canendis Deo laudibus verſarentur: adeò vt ciues etiam nonnulli, qui ſanctioris vitæ ſtudium colebant, vilibus pannis obuoluti clam ad eum ingrederentur, & ipſius benedictione atque doctrina non ſine magna animi voluptate fruerentur. In his igitur muneribus cùm quadraginta illi dies abſumerentur, ac iam octauum & trigeſimum inchoaret, hoſpitalem illam mulierem rurſus accerſitam, audientibus patribus, ita alloquitur.

X. *Deus qui ſe pijs omnibus laborum fructus centuplicatò redditurum promiſit, benigno oculo te ex alto ſancto ſuo aſpiciat, ac pro tuo in me officio longè copioſiorem tibi mercedem referat. Ipſius enim verè diſcipula extitiſti, qui dixit:[a] Quod feciſtis vni ex minimis his meis, mihi feciſtis. Et: Qui recipit iuſtum in nomine iuſti, mercedem iuſti accipiet. Et: Qui potum dat calicem aquæ frigidæ, non perdet mercedem ſuam. En itaq; tua erga me voluntas mercès expleta eſt, quãtu eiuſmodi à Deo habitura es, vt ea tibi numquam eripi poſſit. At poſteà factis imaginibus oſtenſis: Accipe, inquit, præclarum hoc tuum depoſitum, quod quidem tibi, & in præſenti hac vita aduerſus omne malum præſidio ſit, & in futura tuæ erga Deum beneuolentia atq; Orthodoxæ Fidei pignus. Hæc vbi dixit, altè ſurſum ex imo pectore ingemiſcens, operis hoc extulit. Craſtinâ luce ex hac vita migrare, ad aliam mundum atq; Imperatorem proficiſcar.* Dolens quidem non ſuum bonum, quo grauiſſimus eſſet, ſed alienis peccatis, quibus Deum ipſum offenſuri hæretici eſſent. Sed pergit: *Ipſa igitur cùm amarum quemdam & acerbum gemitum edidiſſet, extremamq; ei ſalutem dixiſſet, receptisq; eis quas vtendas dederat imaginibus, lintęo quodam obuolutis, domum poſteà ſe recepit. At diuinitus afflatus Stephanus, conuocatis rurſum patribus, eos in diuinis laudibus concinendis pernoctare iubebat.*

XI. COLIT BRVMALIA IMPIVS IMP. *Porrò autem ille Deo peroſus inuiſus Tyrannus præter alia quæ Deo odio & execrationi erant facinora, ne Brumalium quidem cæremoniam contemnebat, verùm eam quoq; ſplendidè ac luculenter celebrabat, vt qui Brumum quendam ac Bacchum in his Gentilium ritu colere in animum induxiſſet, eoſque vt frugum ac vini curam gerentes, atque ad maturitatem eos perducentes, ſummis honoribus afficeret. Parabat itaque tertia quoque vxor ſua Eudocia Brumalium poſtridiè, iuxta quinti* elementi circumductionem celebrare. Progreſſus autem atq; ad ſcholarum porticum ſedens vnà cum Symmyſtis ſuis, ſataniacas quaſdã cum organis ac citharis cantiones aduentanti feſto congruentes addiſcebat. Hic igitur ab impijs quibuſdam viris ad eum delatum eſt, Stephanum ex Prætorio monaſterium effeciſſe, eumq; totas noctes illic in canendis pſalmis traducere, ac prætereà complures ciues illuc proficiſcentes, idolorum cultum ab eo edoceri.*

IVBETVR DVCI E. STEPHANVS. *Hæc ille vt audiuit, grauiore irâ inflammatus, ſtatim militi cuidam, qui in Proximi ordine adſcriptus erat, hoc imperat, vt ſanctũ virum è carcere eductum extra vrbem obtruncet, illic nempè vbi prius eximiæ Martyris Mamæ templum ſitum erat. Poſt autem locus ille carnificina factus eſt, templo ſcilicet illo à Tyranno funditus euerſo & ſolo æquato, ac Macrà nuncupato; quo in loco fœdera cum dæmonibus occultè ſanciebat, tametſi non ad extremum vſque ſcelus hoc ipſius obſcurum fuerit: prodidit enim id quod clam ab eo perpetrabatur Sublamis ſitus ipſis ſacrificij loco donodatus, de quo nunc conſultò ſermonem ſilentio comprimemus. Cùm igitur ſanctum virum morti addixiſſet, confeſtim edictum huiuſmodi per totam vrbem promulgauit.*

XII. EDICTVM NOVVM IMP. *Quiſquis amicum, aut affinem, aut omninò genere coniunctum habere, eumq; occultare, aut etiam palliam veſtem ferre deprehenſus fuerit: hic poſt varia tormentorum genera exilio mulctabitur. Cernere igitur erat vrbem grauiſſimâ calamitate laborantem: Neque enim inimici duntaxat inimicos apud Imperatorem facillimè accuſabãt, ſed etiam amici amicos, & fratres fratres, & ſerui dominos, atque (vt breui complectar) in grauiore luctu & planctu tota vrbs verſabatur, quàm cùm Iulianus & Valens Imperij Romani clauum tenerent.*

DVCITVR STEPHANVS FVNI REVOLVTVR. *At verò carnifex ille, qui miſſus fuerat, ſancto viro à Prætorio aſſumpto, colloq; ipſius ac manibus ligno alligatis, ad cædem properabat. Eo autem die Tyrannus è palatio progreſſus in Milij porticu ſtabat, vbi prius ſex illa Oecumenica Concilia depicta erant, pòſt autè crudelis Imperatoris iuſſu, inducto albario opere, deleta fuerant, atque eorum loco Circus ille quem amabat atque plurimi faciebat, atque auriga is, quem in delicijs habebat, atque Vraniacum, hoc eſt cœleſtem, cùm ne terra quidem dignus eſſet, appellarat, picti cernebantur. In hoc igitur loco cùm ſuperbè ſtaret, omneſq; eum fauſtis ominibus proſequerentur: Nulla mihi, inquit, requies eſt ita immemorandi iſti exitium vitæ meæ afferunt. Hic verò quidam eius factionis ait: Et vtinam tandem vllus eorum delituit, aut veſtigium vllum ipſorum in hac vrbe tua, aut in vlla alia ciuitate vel regione occultatum eſt, cùm omnes funditus deleti ſint! En enim Imperij quoque tui hoſtem, hoc eſt, Auxentianum Stephanum abduci hodiè vide, vt quas meritus eſt pœnas ſubeat. Tum Imperator: Et quid tandem Stephano accidere queat, quàm vt gladio vitam finiat? Verùm huius deſiderij minimè compos futurus eſt: multò enim grauiore mortis genere mulctabitur. Nunc quippe Imperatrix non mediocriter aduerſus nos ſtomachabitur, ſi feſtum ipſum donum cæde conſpiciamus. Quocircà nouus hic Herodes, atque vxoris mancipium reduci quamprimùm eum in Prætorium iubet.*

XIII. *Quod cùm contigiſſet, rurſum cum ijs patribus, qui in vinculis erant, Dauidicos pſalmos canebat:[b] Qui habitat in adiutorio Altiſſimi, & quæ deinceps ſequuntur. Tyrannus autem cùm veſperam.*

[a] Matt. 25. [b] Pſal. 90.

STEPHANI CONSTANTI-AM IMP. ſperam totam in tibiarum & cithararum cantu tranſegiſſet, poſtridie inſtructâ ſplendidiſſimâ cœna, cum ijs qui ſuæ factionis erant, epulabatur. Cumq́; duos quoſdam fratres tum dignitate claros, tum corporis ſimul atq; animi pulchritudine florentes (quos poſteà inuidiæ œſtro percitus interfecit) ſeorſum acciuiſſet: Ite ad Prætorium (inquit) ac meo nomine ad Auxentianum Stephanum hæc dicite: Vides quantâ tui curâ afficiar, vt qui tibi ex ipſis mortis faucibus erepto vitam conceſſerim: quocircà tandem aliquando animum inflectens, velut aliis me obſequere. Non quidem me fugit, quòd homo contumax & durus ad contumelias potiùs nobis inferendas proruptiurus ſit. Vos verò ſi ſermonum illecebris inflectere eius animum potueritis, rem gratam mihi feceritis, & ministerium iſtud veſtrum comprobabo. Sin iſtud ei perſuaderi nequeat, tamdiu eum à vobis, & à fronte, & à tergo verberari volo, quoad miſerè animam efflauerit.

Igitur præclari illi duo fratres poſtquàm ad Prætorium venerunt, furioſam quidem illam Tyranni ſententiam ſancto viro exponunt: verùm nullo eum malo prorſus affecerunt, quin potiùs vbi eum ſermonibus ad cohortandum accommodatis confirmaſſent, atque ab eo benedictionem accepiſſent, ad reditum ſe accinxerunt:

DVO FRATRES OCCVLTE PII PARCVNT STEPHANO. Quæ autem ad Imperatorem dixerunt, huiuſmodi fuere: Imperator, miſerum illum in priſtina ſententia perſtantem, tuumq́; Imperium infauſtū omnibus perſequentem offendimus, ac proinde tot plagis eum proſcidimus, vt penè ſpiritus omnis expers iaceat, nec certum ſit an craſtinâ die inter viuos futurus ſit. Quæ quidem ex re cùm mirificam lætitiam ferinus ille concepiſſet, atque ingentem riſum effudiſſet, luxui quo ipſi nihil carius erat, operam dare poſteà pergebat, vt qui ventris, & eorum quæ ventre inferiora ſunt, ſeruus eſt.

XIV. At verò digniſſimus Stephanus ſub auroram ad ſe coacto monachorum agmine, poſtremum hunc ad eum ſermonem habuit: Valete Patres, & fratres, Valete, atque in Orthodoxa Fide conſtantiſſimè perſeuerate, ac pro mea tenuitate, quæſo, preces fundite. En enim iam iamq́; adeſt mortis meæ tempus, ac pro foribus iam corona eſt: Quamobrem vereor ne caliginoſa dæmonum multitudo propter ignorantiarum mearum multitudinem mihi impedimento ſit. Ob quæ cùm omnes amnis cuiuſdam in modum lachrymas profunderent, tolle ſibi ſacram epomidem atque deinde analabum cum loro iuſſit. Cùm autem cucullam quoque abijcere pararet, ne id faceret, patres prohibebant, negantes conuenire, vt ſine pretioſo hoc indumenti genere dierum ſuorum finem videret.

SACRAS EXVIT VESTES NE SINT LVDIBRIO. Ad quos diuinitus afflatus vir ille: Athletam (inquit) nudum decet luctari. Ac præterea ne æquum quidem eſt pretioſam hanc rem à furente populo contumeliâ affici, ac profanis pedibus conculcari. Hæc cùm loquutus eſſet, omnes ei morem geſſerunt: itaque cucullam quoq; exuit, ac cum pelliceo duntaxat pallio vnà cū monachis ſedebat, de his rebus quæ ad ſalutem pertinebant, ſermonem ad eos habens:

XV. Dum iſta aguntur, ex ijs quæ ſubſequuta ſunt, intelligi poteſt, Imperatorem per viſum, dormiētem ea paſſum

[a] Mat. 27. AGITATVS FVRIIS FVRIT IMP. eſſe, quæ paſſam vxorem Pilati [a] Euangeliſta commemorat, & velut quibuſdam furijs exagitatum, nouiſſeque per dæmones, Stephanum Auxentianum nihil penitùs vt iuſſerat, eſſe paſſum: ob id Imperator ipſe magis eſt cruciatus. Nam audi quæ ſubijciat idem auctor: Verùm enimverò fieri omninò non poterat, vt quæ in carcere acta fuerāt, & quo pacto duo illi pij fratres admodum benignè ac indulgenter cum diuino Stephano egiſſent, Tyrannus ignoraret. Quare cùm de his omnibus à dæmone aliquo (vt vero conſentaneum eſt) certior factus fuiſſet, horâ diei ſecundâ è ſomno experrectus, leoninum quiddam rugiens, atq; ad aulæ veſtibulum feſtinanter proficiſcens: O virum mihi illatam! exclamauit. O inſignem mei contemptum! Nemo eſt qui mihi opituletur, nemo qui ſubſidium ferat! Quid mihi cum tenebricoſis & immemorandis iſtis (ſic enim ipſi vſitatum ac familiare erat monachos appellare) Cùm autem ij qui voluptatibus ac delicijs dediti erant, vltrò ad intemperantem illam menſam currerent: perturbatiſſimo animo ipſis occurrens, magno cum clamore quærebat: Quò pergitis, & quem quæritis? His autem reſpondentibus: Ad te benignum noſtrum dominum imus. Tum ille altiori voce: Non ſum (inquit) dominus veſter: Non ſum Imperator. Alius dominus veſter eſt, alius Imperator, ad cuius pedes vos ipſos prouoluitis, contactuq; ipſius veſtigijs, ab eo vota preceſq; ſupplices petitis: nemo in me obſequioſus eſt, vt illo de medio ſublato, animum meum reficiat & recreet. His verò animi anxietate laborantibus, & quiſnam ille eſſet ſciſcitantibus, quiſquis ille quem ipſi ei anteferrent, aut quem alium Imperatorem agnoſcerent: Cum ipſe [illegible] Stephanus Auxentianus eſt, inquit.

Nondum integrum nomen in eorum autem [illegible] ſubitò impetus quidam & clamor promiſcuus, & vox quidam [illegible] condita perſonabat, omnibus, vt erant, ad Prætorium concurrentibus. Mox truculentorum leonum inſtar in carcerem [illegible] tes: Date nobis (cuſtodibus inquiunt) Auxentianum Stephanum. At ille conſtanti atque intrepido animo, velut in hoc [illegible] tus, ad eos decore egreſſus ac vultu ab omni perturbatione libero [illegible] greditur, & quemadmodum olim Chriſtus Iudæis ipſum eadem [illegible] belantibus: [b] Ego ſum, quem quæritis, inquit. Illi autem [illegible] arripiunt, atque in terram allidunt, ferreisq; vinculis, quibus [illegible] pedes adſtringebantur, ab eo extractis, ad publicam viam [illegible] eum adducunt, calcibus in eum inſiſtentes, ſaxis impetentes, [illegible] ſtibus ferientes, nullum denique ſupplicij contumeliæq; genus [illegible] tentes.

XVI. Cùm autem per primam Prætorij portam non tam [illegible] tur quàm raptaretur, ac iam in templi Theodori Martyris veſtibulo eſſet, manibus humi fixis, ac ſublato aliquantum capite, [illegible] mum adorationis munus Martyri perſoluebat: etenim [illegible] ta quidem calamitate pietatis amorem ex animo ſuo [illegible]. Quem ex ſanguinarijs hominibus quidam, Philomatius [illegible] conſpicatus, præcipiti quodam furore percitus: Videte, [illegible] clamauit, immemorandum iſte tanquam Martyr [illegible] que hoc ſermone habito, ad ſiphones quidam erant, [illegible] cendia quæ interdum oboriuntur, adhiberi ſolent, [illegible] ſumq; ab ijs haud paruum lignum trahit, ac [illegible] vehementiſſimè poteſt, in cerebri membrana ferit, [illegible] tinus interemptum, Martyrem quidem illum [illegible] tem (quod omnium grauiſſimum ſcelus eſt) Martyra [illegible] reddit.

XVII. At vide, quæſo, vim illam Dei vltricem. Non enim [illegible] lum plerumq; ſolet, moram vllam interpoſuit, ſed [illegible] ceſſit. Etenim ſimul atq; ferijt, ipſe quoq; in terram diabolo [illegible] percuſſus ruit, dentibus horrendum in modum ſtridens, & [illegible] ſpumam emittens: atq; ita graue illud flagellum permanſit, [illegible] mum vſque ſpiritum miſerum illum comprimens atq; [illegible]. Ac nec ſic quidem tamen furibundum illud vulgus [illegible] petum remiſit, verùm per publicam viam adhuc eum [illegible] quidnam tandem ex ſacroſancto illo Stephani [illegible] expers relictum eſt! Nam & manus ac pedes [illegible] conterebantur, & digiti vnà cum vnguibus auellebantur, atq; [illegible] terram ſpargebantur, & venter diſrumpebatur, atq; inteſtina [illegible] na profluebant. Siquidem è ſceleſtis illis hominibus [illegible] unum lapidem vtraq; manu acceptum in ipſius ventrem [illegible] vnde confeſtim abdita omnis viſcerum compages [illegible] tam effuſa eſt: nam & mortuo Stephano per ſummum furorem inſultabant, nec contumelias in eum debacchari ceſſabant, [illegible] lantes eum tanquam canes molli, atq; [illegible] diſcerpētes, ſaxisq; per totam viam impetentes, [illegible] ſed etiam mulieres; qui nec puerilem quidem ætatem [illegible] huius impetus expertem reliquerunt: nam ipſi quoq; [illegible] do relicto (ſic enim Imperator iuſſerat) lapides manibus [illegible] eumq; Stephanum inſectabantur, ac quiſquis in eum [illegible] tur, mittens lapidem non iecisset, pænas luebat, atq; [illegible] hoſtis cenſebatur.

XVIII. Quin etiam cùm ad Bouis lacum Martyrem raptantes [illegible] miſſent, caupo quidam piſces coquens, vt eum raptari [illegible] vſſerat adhuc eum frui arbitratus, aſſumpto flagrantis [illegible] uatia ipſum ferit, ac repentè confracto occipite, cerebrum [illegible] re cœpit. Theodorus autem quidam vir pius e tergo ſequens, [illegible] capite fluere videns, ſimulato lapſu ſuſtulit, & [illegible] poſitum in ſinu abſcondit. Atque ita domum [illegible] properat, nimirùm cernere cupiens, quonam tandem, [illegible] vore, reliquias Martyris proijcerent. At verò ſanguinarij [illegible] ſanctum virum raptantes, cùm ad Monaſterium [illegible] fuiſſet, in animo habebat beati viri ſororem ([illegible] genus colebat) per vim eijcere, eoq; ipſam adigere, vt [illegible] corpus tot certaminibus defunctum ſaxis peteret. Verùm [illegible] præſentiens, atq; in obſcurum quoddam ſepulchrum ſeſe [illegible] huiuſmodi facinus effugit.

Illi igitur ſpe hac ſuâ deiecti rurſus Martyris cadauer [illegible] tes, in Ethnicorum reorum foueam proijciunt, vbi [illegible]

ſancti Pelagij Martyris templum erat, verùm poſteà vetuſtate labefactatum impius Imperator euerterat, atq; in ſepulchra redegerat, ac Pelagij ſepulchretum nuncupabat, adeò, vt tunc quoq; diuinæ ſcripturæ locum illud haberet: a Cum iniquis vir iuſtus deputatus eſt.

XIX. Poſtmodum læti redeuntes, qui latronum ſæuitiam crudelitatis ſuæ immanitate ſuperauerant, lætum Tyrannum adeunt, velut dæmonis cuiuſdam intemperijs dementati, qui ſceleratiſſimè in ipſo pugnauerant. Quos quidem lubenti animo ſuſceptos ad menſam ſuam edulioꝛum copiâ onuſtam adhibuit. Cumq; illi ærumnoſiſſimam Martyris mortem referrent, audiens ille magnoperè videbat, ac lætitiâ diffundebatur, hominis (ne quid amplius dicam) crucians & calamitates in voluptatis materiam trahens.

Atq; hæc quidem in hunc modum ſe habuerunt. Martyrio porrò perfunctus eſt ille egregius ſanè luctator Stephanus tertio & quinquageſimo ætatis ſuæ anno, Nouembris menſis octauo & vigeſimo die, hoc ipſo anno videlicet. Nam quem idem auctor natum ponit eo tempore, quo S. Germanus Conſtantinopolitanam ſedem accepit, anno nimirùm Redemptoris ſeptingenteſimo decimoquarto, vtique hoc anno martyrio coronatum apparet, hæc quidem auctor omnia fide ſinceri, vtpote qui eadem ſpectârit, & (vt quidem exiſtimo) eius affectatus veſtigia, quantum licuit, eiuſdem Martyris imitator diſcipulus fuerit, qui & eodem fermè tempore cuncta narrata ſcriptis mandârit, abſque tamen nomine, quod ita iniquiſſima tempora illa ferebât. Sed quid prodigioſum eo tempore acciderit Conſtantinopoli, ab ipſo audi, dum iſta ſubijcit:

XX. Cæterùm ne ea quidem miracula ſilentio præterire conuenit, quæ ab ipſo, illius videlicet beneficio, qui dixit: b Ego glorificantes me glorificabo: qui autem me contemnunt, erunt ignobiles, etiam poſt mortem patrata ſunt. Eo enim ipſo die, quo ſanctum virum (vt ſcripturæ verbis vtar) aggreſſi viri ſanguinum tamquàm arietem inſignem de medio ſuſtulerunt, cùm tranquillum cælum eſſet, & radijs ſolaribus collucerer, horâ tertiâ ad Orientalem aulæ partem quæ nubes ad montis verticẽ, vbi vir egregius monaſticæ vitæ certamina exantlarat, repentè coorta, atq; deinde ad ſummas vrbis partes excurrens vniuerſum aërem horrendâ caligine infecit & obſcurauit. Atq; (vt cum Propheta loquar) cernere erat diem ac nõ diem, tenebras ac non noctem: cumq; vnà cum ea vehemens turbo excitatus eſſet, ingens vis grandinis, magnitudinis haud facilè credendæ cecidit, idq; circa palatium duntaxat, hincq; multi in diſcrimen vitæ venerunt. Hæc ſcilicet Sanctorum Deus prodigiosè patrare voluit, dum impios re ipſâ coarguit: eos autem qui ipſum magnificant, ſummâ gloriâ afficit.

Porrò autem pius ille Theodorus, qui confractam capitis ſanctiſſimi partem ſuſtulerat, cùm ad beati Dij monaſterium profectus eſſet, eiuſq; antiſtitem remotis arbitris conueniſſet, ei quæcunq; inſignis athleta Stephanus eo die pertuliſſet, expoſuiſſet. Ille autem acerbè ingemiſcens, ad quoddam Protomartyris Stephani Oratorium, quod ad dexteram templi monaſterij partem erat, eum ducit: atq; vrnam quamdam educens, in ea diuinas illas reliquias collocat, præſente quodam puero monaſterij, & quæ fiebant, inſpectante. Ambo autem orationis munere perfuncti, tamquàm theſaurum quemdam ingentis pretij intra altare occultant.

XXI. Interiectò autem aliquo tempore, accuſatur apud Imperatorem Theodorus: nam ne tum quidem à tentatione liberum atq; immunem liuor reliquit, verùm vt imaginum adorator, exilio mulctatur, atq; in Siciliam inſulam vnà cum vxore ac liberis ablegatur. Quem cùm diuturno tempore exilij cauſa illic cõmoratus fuiſſet, in patriam rurſus reduxit iudex iuſtus Deus. Reductionis autem modus huiuſmodi fuit. Etenim adoleſcens ille, de quo proximè verba fecimus, ad maturam ætatem prouectus cùm antiſtite agebat, vt diaconus crearetur: quod cùm ab eo impetrare non poſſet, vt qui & iuuenilem ipſius ætatem perſpiceret, & vitæ ſocordiã exploratam haberet, ſe grauiſſimo eum malo affecturum comminatus eſt. Itaq; vrnam illam occultè ſurripit, atq; ad Imperatorem currit, atq; rem totam exponit: Antiſtes enim meus, inquit, vnà cum Theodoro qui in Siciliam exilij cauſâ miſſus eſt, damnatorũ, quos tu vt nocentes & facinoroſos morte afficis, oſſa colit atq; adorat: te autem Tyrannum ac nouum Apoſtatam appellat.

His auditis Imperator irâ inflammatur, atque antiſtitem illum correptum ac vinculis firmiſſimè adſtrictum in carcere cuſtodiri iubet. Theodorum autem è Sicilia reductum dignas huiuſmodi facinoris pœnas ſubire, puerum autem ad vtrumque conuincendum aſſeruari. Reducitur itaque è Sicilia Theodorus. Statimq; eum & antiſtitem in medium producit Imperator, atq; in faciem ipſis puerum ſiſtit, vt quod factum fuerat indicaret. Cùm autem illi nihil ſe huiuſmodi ſcire aſſererent, vrnam afferre iubetur adoleſcens. Atque (ô ingens miraculum!) euaneſcit illa, nec huiuſq; reperiri poteſt. Itaq; vacuis manibus reuertitur. Imperator pudore ſuffunditur, atque id quod contigerat, premere ſilentio atque occultare conatur, ne illuſtriorem etiã quàm antè ſancti viri gloriam reddat, neq; enim ipſum fugiebat, quia dudum Stephanum omnes penè ſanctum conſiterentur: iuuenem autem illum vt calumniatorem multis verberibus laceratum exilio mandat. Sic nimirum Deus iuſtos à tentationibus eripere, impios autem eorum loco tradere nouit. At de certamine Stephani & miraculis cultuque hactenùs. Cui nos (vt qui ſcripſit facit) precibus commendamus.

ACCVSATOR EIVS PVNITVR ACCVSATI PII LIBERANTVR.

XXII. Ex his autem quæ germanè ſincereque de tanto Martyre ſcripta extant, conſiderare quis prudens poterit eorum certamina, quæ nota Deo tantùm, aſque ſcriptorum monumentis ex hominum memoria exciderunt. Relatus eſt inter ſanctos Martyres Stephanus in Eccleſia Catholica celebrandus die vigeſimaoctaua Nouembris, vnà cum SS. Martyribus Andrea & Petro, de quibus ibi poſt elogiũ Stephani hæc habetur: S. Andreas dum traheretur vinctus, expirauit: Petrus vapulans reddidit Deo ſpiritum. ſubijcitur autem iſta eâdem die: Multi milites orthodoxi tũc mundo ſpreto, facti ſunt monachi, quos impius Imp. cruciatos interemit. E quibus vnum Baſilium nomine erutis oculis, & adhuc de ſanctarum imaginum adoratione loquentem calcibus percuſſit: qui excruciatus dolore ex hac vita migrauit. Alius Soſtenes clauſus, amputatis auribus in Cherſonam miſſus eſt exul. & ibi occidendus fugiens ad Cazaros, ibi ab illis eſt factus Epiſcopus. ſubdit de alijs in exilio pariter ductis & ibi defunctis. Iſta de militibus. At quemnam finem certaminis acceperit illud ſacrũ examen Confeſſorum, quos Stephanus reliquit in carcere, ignoratur; neque illa quæ in diuerſis Imperij prouincijs paſsi alij ſint, perpaucis exceptis, ſcriptis conſignata remanſerunt.

XXIII. Quod autem pertinet ad duos fratres illos, quos ad Stephanum ſuadẽdum ab Imperatore miſſos vidimus, eos ob pietatem ab eodem Imperatore occidi iuſſos, idem auctor tradit: hos enim fuiſſe illos putamus quorum alterũ nomine Conſtantinum Strategium alterum Theophanẽ, ponit anno ſuperiori eſſe capite trũcatos: Etenim ipſe anni vnius termino errare arguitur ex Martyris Actis in obitu Martyris Stephani: ſic & de alijs eiuſdem anni factũ apparet, vt quæ ab eo ſuperiori recẽſita ſunt anno, quæ in hoc eſſe collocãda, ex eiuſdem Martyris Actis cõprobantur. Sed quæ reliquæ ſunt anni huius eiuſdẽ Imperatoris res geſtæ, videamus. Theophanes enim iſta deſcribit, ac primum omniũ, quæ geſſit aduerſus Conſtantinum exauctoratum Patriarcha Conſtantinopolitanum. Hic quidẽ quã ſecretò acceperat ab Imperatore ipſius impietatẽ, quã negabat Chriſtum Deum, eiuſq; Matrem eſſe Deiparam nominãda, loco vindictæ, id ipſum in inſula vbi relegatus erat, omnib⁹ propalauit (vt Cedrenus & alij tradunt) quãobrem euocatus Conſtantinopolim, quas iuſſus ſit pœnas dare, lucreq; ſupplicium, ita Theophanes narrat:

CONST. PATRIARCHA AB EXILIO AD SVPPLICIVM REVOCATVR.

XXIV. Anno vigeſimo ſeptimo Imperij Conſtantini, Conſtantinus falſi nominis Patriarcha ductus eſt nonâ Octobris ſextâ Indictione à Principe inſula: quem & cecidit Tyrannus quòd euadere non valeret eius maledicta. Iuſſit autem in foro parari locum, & eumdem ſedere in gremio Eccleſiæ magnæ, erat q; à ſecretis, ob ſecreta videlicet patefacta, cum eo conferens charta tomum, in quo erant ſcripti huius exceſſus. Omni ergo populo ex præcepto Regis illic congregato & vidente, legebatur charta totius populi & per ſingula capitula à ſecretis, ob ſecreta videlicet manifeſtata, vt Cedrenus inſinuat, percutiebat faciem eius, Nicetâ Patriarchâ ſedente in Confeſſione & intuente. Poſt hæc verò cùm impoſuiſſent eum in ambonem & rectum ſtare feciſſent: accepit Nicetas chartam, & miſit Epiſcopis, & ablato ſuperhumerali eius, anathematizauerunt eum, & huic ſocium * Abſon cognominantes, ab Eccleſia abſtraxerunt. Poſterâ verò die cùm ludi Circenſes agerentur, raſerunt faciem eius & barbam denudauerunt, capitiq; & ſupercilioꝛum pilis ablatis, indutum hunc laneo, breui ac ſine ma-

CONST. PATRIARCHA SOLEMNITER EXAVCTORATVR.

* Abizon

nicis veſtimẽto ſedere fecerũt ſuper aſinũ ſagma ferentẽ, & ipſum tenere caudam, & duxerunt per Dippiũ in Hippodromũ, cuncto populo imprecante illi mala & conſpuente: trahebat autẽ aſinum Cõſtantinus nepos eius naſo reciſo. Cumq; veniſſent ad vulgus; deſcenderunt & conſpuerunt, & puluerem iecerunt ſuper illum, & dum abduxiſſent eum ad conſiſtorium, deiecerunt eum de aſino, & calcauerunt ſuper collum eius, & collocatus contra vulgus, audiebat ab illis ludicra verba vſque ad abſolutionem ludorum equeſtrium.

XXV. VLTIMVM SVPPLICIVM CONST. PATRIARCHAE.

Eodem quoq; menſe miſſis impius Imperator Patricijs, ſignificat ei dicens: Quid dicis de fide noſtra, & Concilio quod fecimus? oblata ex his digna fuit infelici homini occaſio, vt ſi voluiſſet, potuiſſet opprobria omnia illa in gloriam conuertere ſempiternam, & promereri coronã martyrij, ſi quod abſens fecerat obloquendo, præſens feciſſet fortiter confitendo ipſum Imp. eſſe hæreticum, profitendo Catholicam fidem; ſed vilis & ignauus ob ſcelera ſua his addictus ſupplicijs, ad adulationẽ aſſentationemq; ſermonem conuertit, ex quo duplò delinquens, vltimo demùm meruit ſupplicio affici: nam pergit Theophanes de ipſo: Conſtantinus Patriarcha ſenſibus ad vanitatem conuerſis reſpondebat: Benè, inquiens, & credis, & Concilium operatus es; putans ſe ob hoc illum ſibi placare. Et confeſtim illi reſpondentes dixerunt: Nos hoc audire voluimus ab ore tuo polluto: ex hoc ergo vade in tenebras. Et ſic acceptâ ſententiâ, deſcendit ad clauſtra ferarum, & decollatus eſt: Et caput quidem per aures ligantes tribus diebus in Milio ſuſpenderunt ad oſtenſionem plebis: corpus verò reſte pede ligato traxerunt per plateas vſq; ad loca pelagi, & ſociandum biothanatis ſtatuerunt: ſimiliter & caput eius poſt tres dies illuc delatum proiecerunt. O irrationabilitatem, & crudelitatem, atq; immiſericordiam immitiſſimæ beſtiæ! non eſt veritus miſer ſanctum lauacrum: duos enim filios eius ex tertia coniuge ipſius in vlnas ſuas ſuſceperat. Siquidem ſemper feralibus moribus & immanſuetus eſſe probabatur. hactenùs tragœdia Conſtãtini hæretici Patriarchæ, quæ ſui immanitate commiſerationem à Catholicis etiam elicuit, qui præ cæteris in eam magis inuehi, acriuſq; inſultare debebant ob ſcelera ab eo in eoſdem perpetrata. Sed hæc docuit Chriſtiana manſuetudo, cuius Orthodoxi legitimi ſunt hæredes. Sed quæ his immaniora ſubijciat Theophanes, audiamus.

XXVI. SAEVITIA CONST. COPRONYMI.

Ab hoc autem anno amplior eſt inſania viſa; mittens quippe depoſuit Petrum nobilem Stilitem à Metra; quem virum cum ſuis dogmatibus cedere tenuiſſet, ligatis pedibus eius, in prædicto palatij loco incluſit, & hunc tractum quoque per plateas proijci iuſſit. Alios etiam in ſaccis vinciens, & lapidibus aggrauans, eruens oculos, in pelagus iactari præcipiebat, nares abſcindens, flagellis excorians, & omnem tormenti ſpeciem aduerſus eos qui piè viuebant excogitans. Et in vrbe quidem per ſeipſum hæc & conſentaneos ſuos Antonium Patricium, & Scholarum Domeſticum, ac Petrum Magiſtrum ſuper populum ſingulorum ordinũ, qui à ſe fuerat eruditus ad talia, agebat; in exteris verò partibus per iam dictos Prætores. Ipſe namque citharæ delectabatur ſonitu, atque conuiuijs, turpibus ſermonibus & ſaltationibus, eos qui ſibi adhærebant, inceſſanter erudiens. ita & in his imitatus Neronem in omnibus ſæuiſſimus Imperator, dicendus & ipſe ea ex parte pariter matricida, dum à qua per lauacrum ſanctum eſt genitus, Eccleſiam Catholicam (quantum in ſe fuit) ſæpè necauit.

XXVII.

Sed reliqua audi monſtri portenta, quæ idem ſic pergit narrare Theophanes. Si quiſquam, inquit, corruens vel dolens, ſolitam Chriſtianorum vocem emitteret, dicens, Dei genitrix iuua, aut vigilias agens deprehenderetur, aut Eccleſijs aſſuetus, aut cum religione viuens, aut non paſſim iuramentis abutens, vt inimicus Imperatoris damnabatur, & Immemorabilis memorabatur. quo nomine (vt ſæpiùs dictum eſt) ſanctos monachos peculiariter ſugillabat. De tanta blaſphemia agens Theoſterictus huius temporis ſcriptor in Nicetæ, hæc paulò fuſiùs proſequutus, vbi plura in deteſtationem impij Conſtantini dixiſſet, hæc ait: [a] Habitu erat Chriſtianus, mente Iudæus: Quam enim Chriſtus ſibi in domicilium delegit, glorioſiſſimam inquam ſuam Matrem omnibus alijs rebus creatis ſuperiorem, omnium hominum ſalutem, mundi patrocinium, quæ propter virginitatis ſuæ præſtantiam propè Deum verſatur: huius, inquam, venerandum nomen multis modis ab Eccleſia expellere

[a] apud Sur. die 3. Apr. tom. 2. BLASPHEMIA HORRENDA IN DEI

ſtuduit; cum verò interceſſiones, per quas mundus conſiſtit, illius ne nominare quidem voluit, cùm diceret, nemini eam poſſe opitulari. Conabatur autem quod dicebat hoc exemplo confirmare: Cùm enim aliquando marſupium aureis nummis plenum in manum ſumpſiſſet, & ijs qui cum ipſo verſabantur, illud oſtendiſſet, ab eis quærens: Quantinam, inquit, marſupium hoc valet? Multùm, inquiunt illi. Cùm verò aureos exceſſet, rurſum quæſiuit quantinam marſupium eſſet. Cumq; illi reſpondiſſent, nihil valere: Ita, inquit miſer ille, & Deiparens Maria (neque enim ſanctam dignabatur nominare eam indignus ille) quo tempore Chriſtum in ſe habebat, valdè honoranda illa erat: ex quo autem tempore illum peperit, nihil differebat à reliquis. O blaſphemiam, ô ſuperbiam, ô immenſam Dei tolerantiam, ô ſummam patientiam! quomodo ipſius lingua non obmutuit, quæ aduerſus Chriſti Matrem tam ſuperbè iniquitatem loquuta eſt? Quid enim à blaſphemijs Iudæis nouus hic Phariſæus & Deo inuiſus differebat? in eiſdem Theoſterictus. quem attendant noſtri temporis Nouatores, ſciantque ſe eandem habituros partem abſque dubio cum Copronymo in inferno, qui eius diſcipuli impietatis ſe eſſe factis dictiſque in omnibus profitentur. Porrò idem auctor perſecutionem eiuſdem in monachos ſubijcit, conſentientia ijs quæ à Theophane conſcribuntur, ait enim:

XXVIII.

Noſtros verò monachos indignos exiſtimabat de quibus cogitaret: quinimmò abiectos & nullâ memoriâ dignos vocabat ille ipſe, qui nulla ex parte memorabilis fuit. Quicumque autem primo eius conſilio parere noluerunt, partim exilio condemnati ſunt, partim in carceribus mortui, alij gladio interfecti, alij veſtibus exuti, qui ſic diſcerpebantur, vt eorum viſcera in plateis diſpergerentur. Teſtatur id Stephanus nouus Chriſti Martyr, qui priori illi Stephano & nomine & moribus fuit ſocius. Ad hæc aliqui ſunt in altum mare proiecti. Alij vt tyranni tormenta effugientes peccandi occaſionem auferrent, fugiebant, & in montibus & ſpeluncis verſantes, in fame & ſiti, in frigore & nuditate aſſidue anguſtias multas tolerabant. Alij cruciatus extimeſcentes, neque ſua carnis infirmitate confiſi in alienam regionem migrârunt, & illic quod ad conſcientiam & propoſitum pertinet, martyrium impleuerunt.

Alij tormentorum metui ſuccumbebant. Alij aſſentationibus capiebantur. Quidam humanam magis quàm diuinam gloriam appetentes, ſeipſos ſubijciebant. Alij corporeis voluptatibus addicti ſuas etiam vxores circumducere non erubeſcebant. Itaq; animarum ſalutis domicilia, proh ſcelus, facta ſunt adulterij & meretricum diuerſoria. Totum autem eius vitæ quem diximus propoſitum & ſtudium erat omninò in ea re occupatum, vt ordinem monaſticum deleret: idq; ex eo tempore quo regnare cœpit in animo propoſitum habebat: hæc Theoſterictus huius temporis ſcriptor & rerum inſpector. Relati reperiuntur in tabulis Eccleſiaſticas duodecimâ Ianuarij quadraginta duo monachi Martyres Epheſi ſub eodem Copronymo Imperatore, & vigeſimaoctauâ Nouembris poſt Stephanum iuniorem, Baſilium, Petrum, & Andream, atque aliorum trecentorum triginta nouem monachorum recenſitæ coronæ martyrij, qui ſub eodem Imperatore paſſi ſunt, die verò decimaſeptimâ Martij habent natalem diem ſancti Pauli, qui per ignem ſub eodem Imp. martyrij coronam pariter adeptus eſt. Sunt & alia innumera de victorijs Chriſtianorum tunc erecta trophæa, quæ ſcriptorum inopiâ, & iniuriâ temporum remanſerunt incognita.

XXIX.

Sed redeamus ad Theophanem, qui de monaſteriorũ cladibus iſta ſubijcit: Monaſteria verò, quæ in gloriam Dei & ſaluandorum refugium facta ſunt, domos fore communes ſancitis ſuis militibus ſanciebat, effectis iam illis Prætorijs caſtris. Denique, Dalmatij cœnobium, quod erat inter optima Byzantij cœnobia, militibus in habitaculum tribuit; ea verò quæ dicuntur Calliſtrati & Dij monaſteria, nec non alias ſacrarum monachorum & virginum domos à fundamentis deſtruxit.

XXX.

Eos autem qui monaſticam vitam ſubire ex inſignibus militibus ſtuduerant & maximè illos, qui ſibi adhæſerant & complices libidinis ſuæ & nefandorum actuum fuerant, morti ſubdebat, ſpectus habens confuſionem, quæ ſibi ex propalationibus foret ſupronuntiantium. Vnde & Strategium Podopagum ſtatim, cum eſſet vrbanus ſpecie, aſſumpſit: amabat enim talibus adhærere propter luxurias ſuas, cumq; eum moleſtè tuliſſe ſenſiſſet in ſalu-

in viros inſanias ſuas, & beato Stephano incluſo S. Auxentij hac manifeſtas reddidiſſe, ſalutiq; remedia ſuſcepiſſe: hunc quaſi inſidiatorem ſuum diffamans, vna cum incluſo (vt prædictum eſt) interfecit. addit & de auaritia eiuſdem Tyranni, qua miſeros agricolas denudauit.

Ad poſtremum anni huius iſta de nouo pſeudopatriarcha adiicit: *Eodem anno Nicetas falſi nominis Patriarcha, iconas ex muſiuo factas, quæ in Patriarchio ſecreti minoris erant, eraſit, & imagines Magni ſecreti, quæ ſculptæ erant in ligno, depoſuit, & cæterarum imaginum facies deleuit, ſed in Abrahamiis ſimiliter fecit.* hactenus de anni huius rebus impiè geſtis ab Imperatore Theophanes in Annalibus.

IESV CHRISTI
Annus 768.

STEPHANI PAP. IV. Annus 1. CONST. COPRO. IMP. Annus 28.

I. SEPTINGENTESIMVS ſexageſimus octauus ſequitur annus ſextâ Indictione ſignatus, quo eiecto Conſtantino pſeudopapa, vbi ſediſſet annum vnum, menſem vnum, & qui ſubrogatus eſt præter ius faſque Philippo pariter ceſſare iuſſo legitimè riteque ex ſacrorum canonum præſcripto creatur Stephanus, Nonis Auguſti menſis, huius nominis quartus, dictus à nonnullis tertius. Sed quomodo iſta ſe habuerint, ſunt ex Anaſtaſio petenda, quo antiquiorem & fideliorē habemus neminem: qui vbi narrauit inuaſionem Apoſtolicæ Sedis factā per ipſum Conſtantinum, de iis qui poſteà hoc anno aduerſus eum vindices inſurrexerunt, hæc ait: *Hoc verò cernens Chriſtophorus Primicerius & Conſiliarius, zelo Fidei vnà cum filio ſuo Sergio tunc ſacellario exiſtente, maluerunt magis mori, quàm talem impiam nouitatem, & impiam præſumptionē in Sedem Apoſtolicam perpetratam conſpicari. Et quotidie in fletu & lachrymis perdurantes, ſimulauêre ſe monachos fieri velle: ſeſeq; abſolui ab eodē Conſtantino petiêre, & in monaſterium Saluatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti proficiſci, aſſerentes illic in monachicum ſe ſuſcepturos habitum. Suſcepto ab eodem Chriſtophoro Primicerio ſacramento Conſtantinus illis credens, eos abſoluit,* dimiſit ſcilicet. *Quibus properantibus, & vſq; ad fines Longobardorum coniungentibus,* hoc eſt peruenientibus, *velletq; Abbas iam fati monaſterij eos in idem monaſterium deducere: declinauêre ab itinere idem Chriſtophorus Primicerius & eius filius Sergius dudum quidem ſacellarius poſtmodum Secundicerius, adiurantes firmiter Theodicium Ducem Spoletinum, vt eos trans Padum ad Deſiderium ſuum deduceret Regem Longobardorum, nitentes ob hoc redemptionem ſanctæ Dei Eccleſiæ perficere. Eoſq; idem Spoletinus Dux ad ſuum deportauit Regem. Et dum eius obtutibus præſentati fuiſſent, obnixè eundem Regem deprecati ſunt, eum auxiliū tribui, vt talis nouitatis error ab Eccleſia Dei amputaretur.*

II. [illegible] *Dum verò prænominatus Chriſtophorus & Sergius eius filius apud præfatum demorarentur Regem: fecit prædictus Conſtantinus Apoſtolicæ Sedis inuaſor ordinationem presbyterorum & diaconorum, presbyteros octo, diacones quatuor ordinans, ſed & Epiſcopos in ipſius anni circulo & vnius menſis fecit per diuerſa loca numero octo.* & infrà: *Dum hæc agerentur coniunxerunt antefati Chriſtophorus & Sergius in ciuitate Reatinam, abſoluti à Longobardorum Rege. Et procedentes Sergius & Vualdipertus presbyter cum Reatinis & Furconinis, atq; alijs Lōgobardis Ducatus Spoletini, coniunxerunt ſubitò ac repentè in hanc Romanam Vrbem, vigeſimo octauo die Iulij menſis, Indictione ſextâ, veſpere in ipſo crepuſculo noctis, vigiliâ beatorum Martyrum Abdon, & Sennen, occupantes pontem Salarium. Alia verò die tranſeuntes per pontem Miluium venerunt ad portam beati Petri, & inde pergentes, appropinquauêre ad portam ſancti Pancratij. Quidam verò propinqui iam fati Chriſtophori & Sergij ipſam portam obſeruantes ac cuſtodientes, videntes ipſum Sergium ad eandem portam appropinquaſſe, annuêre ei, & protinus ipſam aperuerunt portam, ſicq; iam dictus Sergius & VValdipertus cum Longobardis in Romanam Vrbem ingreſſi ſunt. Et per muros ciuitatis cum flammula aſcendebant, metuentes Romanum populum, & nequaquam de* * *Genuinulo ipſi auſi ſunt deſcendere, ſed cum nimio tremore ibidem adſiſtebant.*

III. TOTO OCCIDITVR. *Hoc verò audiens Toto & Paſſiuus germani fratres, ignorantes ingenium & dolum, quod ei proditores inierant, occurrêre cum aliquantis ad prædictam portam cum quibus & Demetrius Secundicerius, & Gratioſus tunc Chartularius poſtmodum Dux, properauerunt, qui & ipſi in conſilio erant cum præfatis proditoribus. Et appropinquantes ad eoſdem Longobardos, obuiauit Totoni Duci ex iiſdem Longobardis, qui bellator præ omnibus apparebat Racipertus nomine, & impetum fecit ſuper eundem Totonem; ſuper quem idem Toto irruens, atq; fortiter percutiens eum, interfecit: Quod aſpicientes Longobardi, in fugam conuerſi videbantur euadere. Sed Demetrius Secundicerius & Gratioſus Chartularius poſt tergum ſupradicti Totonis adſiſtentes, eum in dorſum lanceis percutientes, ſic aduerſus eum præualuêre atq; interfecerunt. Paſſiuus verò in Lateranenſe fugit Patriarchium, annuncians ſuo germano Conſtantino quæ geſta fuerant.*

IV. FVGA CONST. PSEVDOPAPAE. *Hoc verò audito fugit idem Conſtant. cum ſupraſcripto Paſſiuo & Theodoro Epiſcopo & Vicedomino ſuo in Eccleſiam ſancti Venantij, & aliquantulum ibi reſedêre. Et conſiderantes ſi melius ſe poſſent ſaluare, in Veſtiarium aſcendere. Illic in ius Oratorium ſancti Cæſarij ingredientes, clauſiq; ſuper ſe ianuis ibidem reſidebant. Et conuenientes poſt aliquantas horas huius Romanæ militiæ Vrbis iudices, eos ex ipſo Oratorio eiicientes, ſub cuſtodia munière.*

STVDIO VVALDIPERTI ELEVATVR IN PONTIFICEM PHILIPPVS. *Alio verò die Dominico congregans VValdipertus presbyter, ignorante autem prædicto Sergio, aliquantos Romanos, pergentesq; in monaſterium S. Viti abſtulêre exinde Philippum presbyterum, quem eligentes & cum gaudio vocibus acclamātes, Philippum Papam, ſanctus Petrus elegit: eum, in baſilicam Saluatoris more ſolito deduxêre, illic oratione ab Epiſcopo data, iuxta antiquitatis morem, tribuentemq; pacem omnibus, in Lateranenſe deduxêre Patriarchium: & ibidem ſimiliter in Sede Pontificali ſedens, omnibus tribuens (vt mos eſt) pacem, aſcendit ſurſum, & menſam (vt aſſolent Pontifices) tenuit, ſedentes cum eo aliquanti primates Eccleſiæ, & Optimates militiæ.*

V. PHILIPPVS MALE ELECTVS EIICITVR. *Poſt paululum verò conueniens eodem die ſæpè fatus Chriſtophorus Primicerius, cognitaq; cauſâ electionis ipſius Philippi, illic cum magna aſcendens ira, iureiurando coram omnibus Romanis aſſirmabat, dicens ſe Roma minime egreſſurum, quouſq; Philippus presbyter de Lateranenſi non fuiſſet expulſus Patriarchio. Tunc properans antedictus Gratioſus cum aliquantis Romanis expulerunt iam dictum Philippum presbyterum de eodē Patriarchio, qui & per ſcalam quæ ducit ad balneum deſcendens, cum magna reuerentia ad ſuum reuerſus eſt monaſterium.*

STEPHANVS PAP. ELIGITVR. *Sicq; præfatus Chriſtophorus aliâ die aggregans in Tribus Fatis ſacerdotes & primates cleri, & Optimates militiæ, atq; vniuerſum exercitum, ciues honeſtos, omniſq; populi Romani cœtū, à magno vſq; ad paruū, pertractantes pariter, concordauêre omnes vnâ mente, vnoq; conſenſu in perſonā præfati beatiſſimi Stephani. Pergentesq; in titulū beatæ Cæciliæ, in quo idē Stephanus presbyter exiſtens ſpiritualem agebat vitam, eum Pontifice elegerunt: quē cum vocibus acclamationum & laudibus in Lateranēſe deportauerunt Patriarchium, & vnde omnibus in eius electione peractis, Deo auctore, Pontificatus aſſumpſit culmen.* quiſnam ille fuerit Stephanus idem Anaſtaſius hæc ſuperius.

VI. *Stephanus tertius dictus,* reuerà quartus, *natione Siculus fuit, ex patre Oliuo, vir ſtrenuus & diuinis ſcripturis eruditus, atq; Eccleſiaſticis traditionibus imbutus, & in earū obſeruationibus conſtantiſſimus perſeuerator. Hic dū à Sicilia ſua inſula in hanc Vrbem veniſſet Romanā: contradidit eum domnus Gregorius ſanctæ recordationis Papa tertius monaſterio S. Chryſogoni, quod iam nouiter fundabat, illicq; monachus atq; clericus eſt effectus, quē poſteà beatiſſimus Zacharias Papa ex ipſo auferens monaſterio, in Lateranenſis Patriarchij cubiculo ſuo præfecit. Eum poſtmodum in presbyterum tituli ſancti Cæciliæ conſecrauit, quē tamen præ eius caſtitatis modeſtia in ſuo officio in Lateranis detinuit, ſed & reliqui ſcilicet domnus Stephanus & Paulus beatiſſimi Pontifices eundem ſanctiſſimum Stephanum pro eius pijs conuerſationibus in ſuo ſeruitio ſimiliter detinuerunt.* hæc de Steph. Anaſtaſius.

Pergit verò de iis dicere, qui ſecuti ſunt poſt eius electionem turbinibus. *Dum verò,* inquit, *adhuc electus exiſtiſſet idem ſanctiſſimus vir, congregati aliquando peruerſi quidam præ oculis Deum non habentes, nec metuentes terribile futurū iu-*